

انجام شده و با کم کردن این خلأ حتماً می‌توانیم وجهی دیگر از زندگی او را به عرصه تماشا بگذاریم و ضمن پرداختن به این وجه، اثرگذاری اندیشگی او را در جامعه ببینیم.»

این کارگردان و بازیگر تئاتر دربارهٔ وجهی از زندگی حاج قاسم سلیمانی که کمتر در معرض تماشا و شناخت مخاطب قرار گرفته نیز می‌گوید: «به اعتقاد من مردم بیشتر فقط بخشی از زندگی او را به‌عنوان یک سردار و یک نظامی می‌شناسند و دیگر وجوه ارزشمند زندگی و شخصیت حاج قاسم همچنان ناشناخته مانده است. هر زمان در مملکت بحران و مشکلی پیش می‌آمد سردار مرد میدان بود اما او فقط مرد میدان نبرد نبود بلکه در تمامی میدان‌هایی که حضورش تأثیرگذار بود، نقش آفرینی می‌کرد و این بخش‌هاست که می‌تواند برای مردم بسیار جذاب باشد. البته از این مسأله هم نباید بسادگی عبور کرد که تولید اثری فاخر و درشان این سردار بزرگ، کار بسیار دشوار و بزرگی است و جامعه تئاتر باید با تمام آنچه در توان دارد تلاش کند تا در آثاری که تولید می‌کنند حق مطلب را بخوبی در این زمینه ادا کنند چون این شهید بزرگوار صرفاً متعلق به ملت ایران نیست و چهره‌ای است که الگوی بسیاری از کشورهای اسلامی است

«علی شیرازی(راوی کتاب) و شهید قاسم سلیمانی»

مخاطب این کتاب عام‌است، همه‌مردمی که آن تشییع‌تاریخی بزرگ‌ار رقم‌زدندکه‌عنوان آن‌را «حماسه‌تشییع» گذاشتم.

سلیمانی شدن فقط‌به‌زبان نیست، باید‌به‌سیر و‌ا‌هم‌عمل‌کنند.

فکرمی‌کنم این کتاب‌تا‌حدودی‌توانسته‌است‌ناگفته‌هایی‌از سبک‌زندگی‌وسیره‌شهیدبزرگوار‌مان‌سلیمانی‌عزیزبیان‌کند

و یکی از آنها را هم شما نوشته‌اید. فکر می‌کنید راز محبوبیت سردار شهید حاج قاسم سلیمانی در جامعه به چه عواملی برمی‌گردد که این گونه از هر اثری درباره ایشان استقبال می‌شود؟

پاسخ به این سؤال در خاطرات آقای شیرازی نهفته است که اگر بخواهیم در یک جمله خلاصه کنیم نیت پاک،

نگاهی بر کتاب «حاج قاسمی که من می‌شناسم»

روایت رفاقت چهل ساله

تاریخ شفاهی دفاع مقدس، یکی از بخش‌های غنی در حوزه فرهنگ پایداری است که روایان و نویسندگان بسیاری طی سال‌های اخیر برای پرپرا شدن آن کوشیده‌اند و آثار ماندگار بسیاری هم در این بخش تألیف و منتشر شده است. بخشی قابل توجهی از این آثار در سال‌های بعد از پایان جنگ تحمیلی که فرصتی برای تأمل و یادآوری روزهای حماسه و خون فراهم شده بود پدید آمد و منتشر شد و در سال‌های اخیر به اوج شکوفایی رسید.

در ادامه خاطره نگاری روایان و نویسندگان از روزهای دفاع مقدس، مرحله تازه‌ای هم به‌وجود آمد که به ادبیات مدافعان حرم اختصاص داشت. ثبت و ضبط خاطرات از زندگی و حماسه‌آفرینی شهدای مدافع حرم و مکتوب کردن آنها برگ زرین دیگری به کارنامه پرپرا ادبیات پایداری افزود و شاید به جرات می‌توان گفت شهادت سردار دل‌ها، حاج قاسم سلیمانی و نوشتن کتاب‌های متعددی که از خاطره و تحلیل تا مقالات و یادداشت‌های سیاسی، فرهنگی، نظامی و عقیدتی را شامل می‌شد، نقطه اوج توجه به حماسه آفرینی شهدای مدافع حرم بود

ولایتمداری، روحیه انقلابی، عشق به مردم و سبک زندگی حاج قاسم به او محبوبیت و عزت داده است. در مورد سبک زندگی حاج قاسم همین بس که وقتی مقام معظم رهبری پس از حادثه شهادت به خانه حاج قاسم تشریف بردند جمله‌ای به ختمش فرمودند. عین جمله این است: «حاج قاسم

و بسیاری دیگر از ملت‌ها و کشورها و او از آن خود می‌دانند و همین مسأله در کنار افتخاری که می‌تواند برای یک هنرمند به‌همراه داشته باشد کار را برای او سخت و پر مسئولیت می‌کند.»

او در بخشی از صحبت‌های خود به بی‌مسئولیتی برخی از هنرمندان هم اشاره می‌کند و می‌گوید: «بگذریم از برخی هنرمندان که از این موضوع و این شخصیت بسادگی عبور می‌کنند و می‌خواهند با نادیده گرفتن اهمیت موضوع نقش اپوزیسیون به خود بگیرند، آن هم درباره شخصیتی که سال‌های سال تلاش خستگی‌ناپذیرش باعث آسایش و عزت مملکت و مردم ما شده است. کافی است نگاهی به کشورهای دیگر بیندازیم و ببینیم در این کشورها برای قهرمانان‌شان چه می‌کنند؛ نمونه‌های بارزش را می‌توانیم در حماسه‌سرایی‌ها و فیلم‌ها و نمایش‌هایی ببینیم که درباره کشته‌های جنگ جهانی اول و دوم تولید شده یا سریازانی که همین امروز در دفاع از وطن‌شان جان خود را از دست داده‌اند. به‌هر صورت، این وظیفه‌ای است که برگردن ماست و باید به بهترین شکل و بهترین کیفیت از پس‌اش بریابیم و نگاه‌مان از حاج قاسم هرگز برنخواهد گشت.»

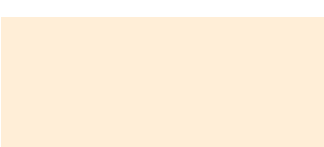
عنوان «زندگی خوب» به همین موضوع اختصاص دادم.

آقای شیرازی خاطرات زیادی از توجه و تعصب حاج قاسم نسبت به فرزندان شهدا بیان کرده است. همان حاج قاسمی که دنبال کار بچه‌های شهداست

و به آقای شیرازی سفارش می‌کند که از بچه‌های شهدا حمایت کند حتی یک بار در مورد بچه‌های خودش چنین سفارشی نمی‌کند. فرزندان سردار سلیمانی هرکدام می‌توانستند توی کشور از جایگاه پدرشان استفاده کنند. پسر بزرگ سردار سلیمانی توی پلیس به‌علاوه ۱۰ کار می‌کند و نیاز داشت پدرش کمکش کند. پسر دیگری شیرینی فروشی دارد. بقیه فرزندان و دامادهایش همین شرایط را دارند. آنها گاهی در وضع سخت اقتصادی بودند. با موقعیتی که سردار سلیمانی داشت اگر یک اشاره به هر وزیر می‌کرد می‌توانست امکان شغلی مناسبی برای‌شان فراهم شود. هیچ‌وقت نخواست از نام و مقامش استفاده شخصی کند، می‌خواست بچه‌هایش سالم باشند و روی پای خودشان بایستند. به قول آقای شیرازی بسیاری از مردم حتی بعد از شهادتش نمی‌دانستند حاج قاسم چند فرزند دارد. حالا زینب را به خاطر سخنرانی‌های بعد از شهادت پدرش می‌شناسند، وگرنه قبل از شهادت حاج قاسم کسی زینب را هم نمی‌شناخت. امروز در دنیای بزرگ رسانه و دامنه وسیع فضای مجازی چیزی از مردم پوشیده نمی‌ماند، مردم وضعیت فرزندان شهید سلیمانی را با دیگران مقایسه می‌کنند، خب طبیعی است که عشق چنین خدمتگزاری قلب مردم را تسخیر کند.

■ به نظرتان، مخاطب اصلی این اثر چه گروه یا طیفی هستند؟

مخاطب کتاب عام است، همه مردمی که آن تشییع تاریخی بزرگ را رقم زدند که عنوان آن را «حماسه تشییع» گذاشتم. به‌طور خاص مخاطب کتاب می‌تواند جوان‌هایی باشند که می‌خواهند از او الگو بردارند. سلیمانی شدن فقط به زبان نیست، باید به سیره او هم عمل کنند. فکر می‌کنم این کتاب تا حدودی توانسته است ناگفته‌هایی از سبک زندگی و سیره شهید بزرگوارمان سلیمانی عزیز بیان کند.

مردم بگو. بگو من کاندیدای شهادت ام؛ کاندیدای گلوله ام؛ نه کاندیدای ریاست جمهوری.»!

فصل پنجم با عنوان «مرد کارهای سخت» به سختکوشی شهید سلیمانی در عرصه‌های گوناگون نظامی در ایران و خاورمیانه اشاره دارد و در فصل بعدی با عنوان «سیره و سلوک» به منش و آداب رفتاری این سردار بزرگ سپاه اسلام در مواجهه با افراد و موضوع های گوناگون پرداخته شده است. همچنین راوی در فصل هفتم؛ «عاشق اهل بیت(ع)» به ارادت شهید سلیمانی به اهل بیت(ع) و برنامه‌هایش برای توسعه نگاه و توجه خود و اطرافیان‌ش به این موضوع می‌پردازد.

در بخش بعدی کتاب، «شیعه توری»، ارادت شهید سلیمانی به علمای شیعه مورد توجه دوران می‌گیرد و درباره آن صحبت می‌شود: «قاسم سلیمانی، همه جا اهل ملاحظه بود؛ اما ملاحظه‌اش، مرز هم داشت. اسلام، امام حسین(ع)، ولایت فقیه و استکبارستیزی، مرزهایش بود.» فصل نهم کتاب با عنوان «مداب بهشت» به اعطای نشان ذوالفقار به شهید سلیمانی و واکنش او به این موضوع و در مجموع، نگرش وی در

ابعادی پنهان درباره ژنرال محبوب

کمی بعد از شهادت حاج قاسم سلیمانی کتاب «متولد مارس» روانه بازار نشر شد، کتابی که دربردارنده خاطراتی است که بعضی از آنها هرگز در خلال هیچ مصاحبه یا یادداشتی منتشر نشده بودند. این کتاب به همت «علی اکبری مزد آبادی» نوشته شده، نویسنده‌ای که در صفحات فرهنگی امروز درباره یکی دیگر از نوشته‌های او نوشته‌ایم. مزدآبادی پیش از این کتاب، «حاج قاسم» و «ذوالفقار» را درباره سردار سلیمانی نوشته بود، کتاب‌هایی که همگی دربردارنده خاطراتی به نقل از خود حاج قاسم، در زمان حیاتش هستند. او در این کتاب به سراغ دوستان، هم‌زمان و نزدیکان سردار شهیر ایرانی رفته، خاطراتی که طیف گسترده‌ای از فعالیت‌های وی را شامل می‌شوند، از ماجراهایی درباره تحولات سوریه، عراق تا زمان شهادت وی. با این حال کتاب مذکور ویژگی قابل تأمل دیگری هم دارند این که می‌توان نکاتی درباره خصوصیات اخلاقی شهید سلیمانی در خلال مصاحبه‌هایی را شامل می‌شوند. همان‌طور که نویسنده کتاب هم پیش‌تر گفته «متولد مارس» ابعاد که نگارنده انجام داده خواند. اغلب مطالب این کتاب از نظر سیر تاریخی، سال‌های اخیر را شامل می‌شوند. همان‌طور که نویسنده کتاب هم پیش‌تر گفته «متولد مارس» ابعاد پنهانی شهید سلیمانی را درمواجهه با مردم عادی و غیرنظامی بیان می‌کند؛ مردی که ۴۰سال تمام لباس زرم پوشید و مجال این را نیافت که به گفته خودش «به زراعت و صنعت میراث پدری برگردد.» جنگید و بذر صلح را در اقصی نقاط جهان کاشت. «خبرگزاری لیزنا». این کتاب در سه فصل نوشته شده، نویسنده در بخشی از کتاب به گردآوری خاطراتی از شخصیت‌های شاخص و برجسته همچون سیدحسن نصرالله، حسین امیرعبداللهیان، امیر اسداللهی، عبدالله عراقی پرداخته و از این طریق وجوه مختلفی از شخصیت شهید سلیمانی ارائه کرده است. در قسمت دیگری او روایت‌هایی دست اول را منتشر کرده که در خلال دیدارهای خاص شکل گرفته‌اند. نویسنده درباره چرایی انتخاب نام کتاب نوشته: «مارس را هم «روح جنگ»

دانسته‌اند و هم «محافظ صلح». مارس نماینده همه باورهای آدمیان کهن بود درباره «جنگ و صلح». محبوب‌ترین و نام‌آورترین نظامیان تاریخ، آنانی بوده‌اند که برای «صلح» شمشیر می‌زدند و حاج قاسم سلیمانی، در ماه «مارس» متولد شد.»

■ **کتاب: متولد مارس**

■ **نویسنده: علی اکبری مزدآبادی**

■ **انتشارات یازهرا**

شبهات‌های دوسردار شهیر اسلام

«مالک زمان» کتابی است که به همت جمعی از نویسندگان و از سوی انتشارات شهید ابراهیم هادی در اختیارات علاقه‌مندان قرار گرفته است. این کتاب با روایتی داستانی و خواندنی نوشته شده و دربردارنده بیش از ۵۰ داستان درباره زندگی و مجاهدت‌های سردار سلیمانی و همچنین داستان‌هایی از مالک اشتر است. نویسنده در خلال روایت این داستان‌ها دست به تطبیق زندگی این دو شخصیت برجسته اسلام زده است. راویان این داستان‌ها همه از هم‌زمان و نزدیکان حاج قاسم بوده‌اند و دست به ارائه روایت‌هایی مستند و عینی زده‌اند. افزون بر انتشار نسخه چاپی کتاب، مؤسسه کتاب گويا (ایران صدا) نسخه صوتی این کتاب با صدای «یاسر دعاگو» منتشر کرده است. به قول ناشر صوتی کتاب: «چه شباهتی است بین این دو مالک، یکی در زمان مولا علی و دیگری در انقلاب علوی و حرکت مهدوی.» گروه نویسندگان کتاب درباره چرایی روایت هم‌زمان زندگی این دوسردار شهید اسلام نوشته‌اند: «سخنان مولا در فراق مالک را تاریخ به‌خاطر دارد. آنچنان مالک را توصیف می‌کرد که گویی هیچ سرداری با این پیرمیدان دیده مقایسه نمی‌شود. این کتاب روایت‌هایی

است از مالک اشتر و شهید قاسم سلیمانی که نقشش برای رهبری و نظام مانند مالک بود.»

■ **کتاب: مالک زمان**

■ **نویسنده: جمعی از نویسندگان**

■ **انتشارات شهید ابراهیم هادی**

فرمانده‌ای فراتر از شعار

هنوز زمان چندانی از شهادت سردار سلیمانی نگذشته، اتفاقی که اندوهی بردل دوستدارانش گذاشت، آن هم افرادی که به طیف خاصی محدود نمی‌شوند. در میان افرادی که رهسپار مراسم تشییع ژنرال محبوب شدند شرکت‌کنندگان با همه شکل و ظاهری دیده می‌شود. شاید آن روزها برای خیلی‌ها این سؤال مطرح بود که چرا حاج قاسم تا این اندازه محبوب شده. این سوالاتی است که بخشی از کتاب «من قاسم سلیمانی هستم؛ سرباز ولایت» در پاسخ به آن منتشر شده است. ناصر کاوه در پاسخ به این سؤال نوشته: «او کارش را بخوبی انجام می‌داد. قاسم سلیمانی فرمانده سپاه قدس ایران بود. وظیفه سپاه قدس حراست از ایران و مقابله با دسیسه‌های خارجی علیه کشور است. مردم در این سال‌ها فقط شعار دیده بودند، اما سلیمانی بخوبی نشان داد که چگونه می‌شود حرف‌ها را به عمل تبدیل کرد. داستان داعش نمونه خوبی از این ماجراست. داعش آمده بود تا ریشه ایران و شیعه را بزند. اما سردار ایرانی بخوبی جلوی آن‌ها ایستاد و اجازه این اقدام را به آنها نداد.» این کتاب

دربرداننده عناوینی همچون «توصیف رهبری از شهید سلیمانی»، «چرا مردم قاسم سلیمانی را دوست داشتند»، «مروری بر زندگانی شهید سلیمانی»، «یک خون و این همه برکت»، «شجاع و بی‌ادعا»، «مقاومت حکیمانه»، «قسمتی از جنایات هولناک داعش»، «نشانه‌های تولد خاورمیانه جدید»، «شهید قاسم سلیمانی برای آینده چه ساخت» و همچنین متن کامل وصیتنامه شهید حاج قاسم سلیمانی را دربر گرفته است. مخاطبان در این نوشته با مختصری از زندگی‌نامه سردار سلیمانی نیز روبه‌رو می‌شوند.

■ **کتاب: من قاسم سلیمانی هستم؛ سرباز ولایت**

■ **نویسنده: ناصر کاوه**

■ **انتشارات نوآوران سینا**

سعی کنیم مثل او باشیم

درباره شخصیت‌های اثر گذاری همچون سردار سلیمانی آثار مختلفی نوشته شده‌ومی‌شود، در این بین عمده توجه نویسندگان به مخاطبان بزرگسال است. در صورتی که نمی‌توان از مخاطبان کودک و نوجوان نیز صرف‌نظر کرد، بویژه که آینده سرزمین‌مان در گرو آموزش همین طیف سنی است. از میان کتاب‌های مختلفی که درباره حاج قاسم نوشته شده‌اند، کتاب «عمو قاسم» دربردارنده بیست داستان برای کودکان و نوجوانان است؛ داستان‌هایی که با هدف آشنایی این مخاطبان کم سن و سال با زوایای مختلف شخصیت حاج قاسم نوشته شده‌اند. در بخشی از گزیده کتاب آمده: «وقتی سردار سلیمانی شهید شد. همه از دست امریکا عصبانی شدند. بزرگ‌ترها گفتند: ما همه قاسم سلیمانی هستیم. کوچک‌ترها هم آرزو کردند که روزی سردار سلیمانی بشوند. اما یک سؤال: سردار سلیمانی شدن یعنی چه؟» به نظرنتان اگر همه بخواهند مثل حاج قاسم، افسر نظامی بشوند و بروند با دشمن بجنگند تکلیف زندگی‌مان چه می‌شود؟ چه کسی باید به دانش آموزان درس بدهد؟ چه کسی باید بیماران را درمان کند؟ چه کسی باید کوشاوری کند؟ چه کسی باید برایمان خانه بسازد؟ چه کسی باید راننده تاکسی شود؟ برای سردار سلیمانی شدن

نیازی نیست حتماً نظامی شویم. برای اینکه مثل قاسم سلیمانی بشویم، باید اخلاق‌ها و رفتارهای او را یاد بگیریم و سعی کنیم همیشه مثل او رفتار کنیم.» نکته‌ای که درباره این کتاب نمی‌توان آن را نادیده گرفت این‌است که نویسنده برای نهادینه کردن پیام هر داستان در ذهن مخاطبان مورد نظر خود، بعد از اتمام هر ماجرا تمرینی را طراحی کرده تا در خلال آن کودکان و نوجوان را به تفکر بیشتری وادار سازد.

■ **کتاب: عمو قاسم**

■ **نویسنده: محمدعلی جابری**

■ **تصویرگر: میکائیل براتی**

■ **انتشارات کتابک**